

Sygn. akt III U 192/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 sierpnia 2017r.

Sąd Okręgowy w Suwałkach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Danuta Poniatowska
Protokolant:	st. sekretarz sądowy Beata Dzienis

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 24 sierpnia 2017r. w Suwałkach

sprawy **M. F.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o prawo do rekompensaty

w związku z odwołaniem M. F.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

z dnia 12 kwietnia 2017 r. znak (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje M. F. prawo do rekompensaty.

Sygn. akt III U 192/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 12.04.2017r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B., powołując się na przepisy ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2017r. poz. 1383) i ustawy z dnia 19.12.2008r. o emeryturach pomostowych (t.j. Dz.U. z 2015r. poz. 965 ze zm.) odmówił M. F. prawa do rekompensaty, ponieważ nie udowodnił on 15 lat pracy w warunkach szczególnych. W tym zakresie organ rentowy uwzględnił 1 rok 6 miesięcy i 11 dni okresów pracy w warunkach szczególnych. Do tego stażu nie zaliczył okresu pracy w (...) w S. od dnia 01.05.1977r. do dnia 31.12.1988r. (11 lat 8 miesięcy), ponieważ w świadectwie pracy błędnie został wskazany wykaz oraz dział rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. Ponadto do stażu pracy w warunkach szczególnych nie uwzględnił okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej.

W odwołaniu od tej decyzji M. F. wniósł o jej zmianę i przyznanie prawa do rekompensaty. Domagał się uwzględnienia do stażu pracy w warunkach szczególnych, następujących okresów:

- od dnia 15.01.1970r. do dnia 24.04.1972r. dot. zatrudnienia w (...) Oddziale (...) w B. – S.;
- od dnia 25.04.1972r. do dnia 12.04.1974r. dot. odbywania zasadniczej służby wojskowej;

- od dnia 08.05.1974r. do dnia 31.07.1976r. dot. zatrudnienia w (...) Zakładzie Budownictwa (...);
- od dnia 01.08.1979r. do 26.06.1990r. dot. zatrudnienia w (...) Zakładzie Budownictwa i Produkcji (...) w A.;
- od dnia 01.08.1992r. do dnia złożenia wniosku o prowadzenie działalności gospodarczej.

Wskazał, iż powyższe okresy stanowią o jego zatrudnieniu w warunkach szczególnych w wymiarze co najmniej 15 lat. Jego zdaniem w sprawie nie występują żadne negatywne przesłanki do przyznania mu prawa do rekompensaty. Podniósł,

iż Sąd nie jest związany treścią wyroku prawomocnego, który zapadł w sprawie z jego odwołania od decyzji odmawiającej mu prawa do emerytury, gdyż Sąd nie badał, czy posiada on 15 letni staż pracy w warunkach szczególnych. Odmowa przyznania mu prawa do wcześniejszej emerytury wynikała z braku 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych na dzień 01.01.1999r.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. Podtrzymał podstawy skarżonej decyzji i podniósł, iż sporne okresy nie zostały zaliczone do stażu pracy w warunkach szczególnych z uwagi na brak świadectw pracy w tym zakresie.

Sąd ustalił, co następuje:

M. F. (ur. (...)) po raz pierwszy z wnioskiem o emeryturę wystąpił w dniu 21.01.2011r. Domagał się przyznania prawa do wcześniejszej emerytury w związku z pracą w warunkach szczególnych. Decyzją z dnia 18.02.2011r. organ rentowy odmówił mu prawa do wcześniejszej emerytury, ponieważ na dzień 01.01.1999r. nie udowodnił 25 lat okresów składkowych

i nieskładkowych, a jedynie 20 lat 8 miesięcy i 25 dni, ani 15 lat pracy w warunkach szczególnych, a jedynie 1 rok 6 miesięcy i 11 dni. Sąd Okręgowy w Suwałkach rozpoznał odwołanie M. F. od tej decyzji (sygn. akt III U 109/11). Wyrokiem z dnia 28.04.2011r. oddalił odwołanie wskazując, iż wnioskodawca nie wykazał 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych na dzień 01.01.1999r. To stanowiło podstawę rozstrzygnięcia, natomiast okoliczności związane ze stażem pracy w warunkach szczególnych nie były przez Sąd badane. Sąd Apelacyjny w B. wyrokiem z dnia 06.09.2011r. oddalił apelację odwołującego, podtrzymując argumenty Sądu Okręgowego.

W dniu 20.03.2017r. M. F. wystąpił z wnioskiem o emeryturę z rekompensatą. Decyzją z dnia 12.04.2017r. przyznano mu prawo do emerytury na podstawie art. 24 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2017r. poz. 1383) począwszy od dnia 26.03.2017r.

Do stażu pracy w warunkach szczególnych organ rentowy uwzględnił okres od dnia 15.10.1970r. do dnia 24.04.1972r.- zatrudnienia w (...) Oddziale (...) w B. – S. (1 rok 6 miesięcy 11 dni).

W okresie od 08.05.1974r. do 31.07.1976r. odwołujący był zatrudniony w (...) Zakładzie (...) w S. początkowo jako ślusarz remontowy maszyn, a następnie pomoc operatora żurawia samojezdnego – kierowca (świadectwo pracy akta rentowe tom I k.9). Przedsiębiorstwo to uległo przekształceniu i w okresie od 01.08.1976r. do dnia 26.05.1990r. odwołujący był zatrudniony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) Zakładzie Budownictwa i Produkcji (...) w A.. Z akt osobowych wynikało, że odwołujący ubiegał się o zatrudnienie w tym zakładzie w charakterze pracownika fizycznego (podanie o przyjęcie do pracy z 06.05.1974r. akta osobowe koperta k.31). Na podaniu została zamieszczona adnotacja o przyjęciu wnioskodawcy na stanowisko ślusarza remontowego maszyn. W aktach osobowych z całego okresu zatrudnienia nie zachowały się żadne angaże. Za cały okres tego zatrudnienia wystawiono dwa odrębne świadectwa pracy. Za pierwszy okres od 01.08.1974r. do 31.07.1976r. wskazane wyżej oraz za okres od 01.08.1976r. do 26.05.1990r. W świadectwie pracy z dnia 30.05.1990r. zostały wyszczególnione stanowiska zajmowane przez wnioskodawcę: pomocnik operatora, operator dźwigu samojezdnego i kierowca samochodu S.. W świadectwie pracy z dnia 30.05.1990r. wskazano, że odwołujący wykonywał prace maszynisty transportu pionowego na stanowisku operatora dźwigu samojezdnego kołowego w okresie od 01.05.1977r. do dnia 31.12.1988r. Świadectwo zostało wydane na podstawie Wykazu C

stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym. Natomiast w świadectwie pracy z dnia 29.06.1992r. wskazano, że ostatnio zajmowanym przez odwołującego stanowiskiem było stanowisko kierowcy samochodu S..

Odwołujący uzyskał uprawnienia do kierowania pojazdami kategorii C, BE i CE w dniu 21.03.1974r. (k. 35). W dniu 29.10.1976r. uzyskał uprawnienie klasy III do obsługi żurawia samojezdnego kołowego do 10 ton (koperta k. 42).

Z zeznań świadków współpracujących z wnioskodawcą w spornym okresie: P. S., S. P. i J. P. wynikało, że odwołujący stale pracował, jako operator dźwigu. Obsługiwał dźwig samojezdny, który znajdował się na samochodzie przystosowanym do jego transportu i obsługi. Świadek P. S., który pracował przez okres 20 lat jako operator koparki wskazał,

iż początkowo wnioskodawca pracował jako pomocnik operatora dźwigu, wspomagając operatora C. K., ale nie trwało to długo i sam został operatorem. Z zeznań świadków wynikało, że było bardzo duże zapotrzebowanie na prace operatorów – maszynistów dźwigu posiadających formalne uprawnienia do ich obsługi. Wiązało się to z rozładunkiem materiałów dowożonych koleją, ale również pracami budowlanymi i załadunkiem i rozładunkiem różnego rodzaju materiałów oraz elementów budowlanych. Operatorzy dźwigu nie mieli przestojów i ich praca miała charakter całoroczny, bez względu na warunki atmosferyczne. Odwołujący

w zeznaniach utrzymywał, że praca pomocnika operatora dźwigu nie różniła się niczym od pracy wykonywanej przez samego maszynistę – operatora dźwigu, gdyż obaj pracowali zamiennie, obsługując dźwig. Z zeznań świadków wynikało,

że pomocnik operatora dźwigu w 60% wykonywał obowiązki operatora dźwigu. Odwołujący wskazał, iż na stanowisku kierowcy samochodu S. pracował pod koniec zatrudnienia, przez krótki okres. Był to samochód ciężarowy o ładowności powyżej 3,5 tony, potocznie nazywany gruszką, służący do przewozu betonu.

W dniu 28.12.1989r. odwołujący uległ wypadkowi przy pracy, doznał złamania kości dłoni prawej, obsługując dźwig. Od tego dnia do końca zatrudnienia przebywał na zwolnieniu lekarskim (akta rentowe ZUS 611581/I).

Do stażu pracy w warunkach szczególnych uwzględniono okres od 01.11.1976r. – tj. od daty uzyskania formalnych uprawnień do obsługi ciężkich maszyn budowlanych do dnia 25.06.1990r. tj. do końca zatrudnienia.

Sąd zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 19.12.2008r. o emeryturach pomostowych (t.j. Dz.U. z 2015r. poz. 965 ze zm.) rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat.

Zgodnie z art. 32 ust. 2 cyt. ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2017r. poz. 1383) za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Przepisami, do których odsyła art. 32 ust. 4 tej ustawy jest rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r.

w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz. 43 ze zm.). Zgodnie z treścią § 1 ust. 1 tego rozporządzenia pracami w szczególnych warunkach są prace wymienione w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia.

Wnioskodawca w 2011r. ubiegał się o przyznanie prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym, w związku z pracą w warunkach szczególnych, ale bezskutecznie. Rozpoznając jego odwołanie Sąd Okręgowy w sprawie

III U 109/11 nie analizował okresów wskazanych przez niego, jako okresy pracy w warunkach szczególnych. Sam odwołujący przyznał, iż prawo do wcześniejszej emerytury nie przysługiwało mu, gdyż na dzień 01.01.1999r. nie posiadał 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych. W takiej sytuacji rozważanie w sprawie

III U 109/11, czy posiada 15 lat pracy warunkach szczególnych było niecelowe i Sąd odstąpił od badania tej okoliczności. Zatem w sprawie niniejszej po raz pierwszy Sąd dokonał analizy okresów wskazanych przez odwołującego, jako okresy pracy

w warunkach szczególnych i nie był związany ustaleniami w innej sprawie.

Okres dotyczący zatrudnienia wnioskodawcy w (...) od dnia 15.10.1970r. do dnia 24.04.1972r. zaliczony przez organ rentowy do stażu pracy w warunkach szczególnych, nie budził zastrzeżeń Sądu.

Odwołujący domagał się uwzględnienia do stażu pracy w warunkach szczególnych całego okresu zatrudnienia w (...) w S. i w (...) Zakładzie Budownictwa i Produkcji (...) w A. od 08.05.1974r. do dnia 26.05.1990r. W świetle zgromadzonego materiału dowodowego nie było możliwe uwzględnienie tego okresu w całości. Przede wszystkim ocena tego okresu na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach osobowych i rentowych lub zeznań świadków nie dawała odpowiedzi na pytanie, od kiedy wnioskodawca pracował jako operator dźwigu. Nie ulega wątpliwości, iż w początkowym okresie zatrudnienia pracował jako ślusarz remontowy maszyn, a następnie jako pomocnik maszynisty – operatora dźwigu. Doświadczenie życiowe oraz zasady logiki wskazują, iż do obsługi ciężkich maszyn budowlanych wymagane są nie tylko umiejętności, nabywane w trakcie praktycznej nauki pobieranej jako pomocnik, ale również zdobyte na organizowanych w tym celu kursach i potwierdzone nadaniem formalnych uprawnień. Sąd nie zgodził się ze stanowiskiem odwołującego, który prace pomocnika operatora dźwigu zrównywał z pracą operatora dźwigu. Nomenklatura zastosowana w tym zakresie służyła nie tylko rozróżnieniu zakresu czynności osób, które zajmowały się obsługą dźwigu samojezdnego, ale również odpowiedzialności

i decyzyjności. Nie było zatem możliwe uwzględnienie do stażu pracy okresu zajmowania przez odwołującego stanowiska pomocnika operatora dźwigu, nawet przy założeniu, że już wtedy posiadał stasowane umiejętności i doświadczenie oraz wykonywał prace na dźwigu. Okoliczności te nie zostały potwierdzone

w dokumentacji pracowniczej, która mimo tak długiego okresu zatrudnienia była bardzo uboga i ograniczała się do podania o pracę, życiorysu, kwestionariusza osobowego i świadectw pracy. Nie zachowały się żadne dokumenty obejmujące cały okres pracy. W tych okolicznościach należało posiłkować się innymi dowodami, które wiązały się z wykonywaną przez odwołującego pracą. Zeznający w sprawie świadkowie, współpracownicy odwołującego w spornym okresie, co prawda pracowali na innym froncie robót niż wnioskodawca i nie zawsze mieli z nim kontakt, ale posiadali wiedzę na okoliczność wykonywanych przez niego czynności. Generalnie w ich świadomości i pamięci był on operatorem dźwigu. Dlatego przy ustalaniu daty, od której wnioskodawca mógł formalnie wykonywać pracę operatora dźwigu, uwzględniono moment uzyskania przez niego uprawnień, które uzyskał

w dniu 29.10.1976r. W tych okolicznościach Sąd przyjął, iż o dnia 01.11.1976r., był on uprawniony do obsługi dźwigów samojezdnych. Tym bardziej, że z zeznań świadków wynikało, że tę pracę wykonywał w spornym okresie, gdyż było duże zapotrzebowanie na operatorów. Wnioskodawca dysponował świadectwem pracy,

w który wskazano, że w okresie od 01.05.1977r. do 31.12.1988r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace maszynisty transportu pionowego na stanowisku operatora dźwigu samojezdnego kołowego, jednak jego treść została oparta na Wykazie C, który nie obowiązuje i nie ma znaczenia dla ustalenia stażu pracy w warunkach szczególnych, a jedynie uprawnia do wzrostu emerytury, co wskazano wprost w świadectwie. Podana w nim data, od której pracodawca przyjął, iż pracował on na tym stanowisku od 01.05.1977r. nie była właściwie udokumentowana.

Świadectwo wykonywania pracy nie jest dokumentem urzędowym w rozumieniu przepisu art. 244 § 1 i 2 kpc, gdyż podmiot wydający to świadectwo nie jest ani organem państwowym, ani organem wykonującym zadania z zakresu administracji państwowej. W postępowaniu sądowym traktuje się je jako dokument prywatny w rozumieniu przepisu art. 245 kpc, który stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Dokument taki podlega kontroli zarówno co do prawdziwości wskazanych w nim faktów, jak i co do prawidłowości wskazanej podstawy prawnej. Dlatego sama treść świadectwa jest niewystarczająca (nie przesądza) na etapie sądowego postępowania odwoławczego czy dana praca była faktycznie pracą w szczególnych warunkach. Wymaga ono weryfikacji i oparcia posiadanej przez zakład pracy dokumentacji z akt osobowych pracodawcy oraz w

razie możliwości przy pomocy zeznań świadków i wnioskodawcy. W niniejszej sprawie weryfikacja zapisów zawartych w tym świadectwie wykonywania pracy w warunkach szczególnych skutkowałą pominięciem znajdujących się w nim zapisów.

Zważywszy na powyższe przyjęto, że od 01.11.1976r. do dnia 25.06.1990r. pracował jako operator dźwigu, a w końcowym okresie zatrudnienia – jako kierowca samochodu ciężarowego S.. Dźwig obsługiwany przez wnioskodawcę był ciężką maszyną budowlaną i praca na nim była pracą w warunkach szczególnych zgodnie z zapisem w Wykazie A Dziale V poz. 3 (prace maszynistów ciężkich maszyn budowlanych lub drogowych). Natomiast praca przy obsłudze samochodu ciężarowego S. została uwzględniona zgodnie z zapisem w Wykazie A Dział VIII poz. 2 (prace kierowców samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony)

W tych okolicznościach należało przyjąć, że odwołujący legitymuje się wymaganym 15-letnim okresem pracy w warunkach szczególnych, przez co nabył prawo do rekompensaty, przyznawanej w formie dodatku do kapitału początkowego - art. 23 ust. 2 ustawy o emeryturach pomostowych. Świadczenie to jest przyznawane tym ubezpieczonym, którzy nie mają możliwości skorzystania z emerytury w obniżonym wieku emerytalnym (art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS) ani z emerytury pomostowej. Wnioskodawca spełnia wszystkie warunki do nabycia prawa do rekompensaty (tak też Sąd Apelacyjny w Gdańsku wyrok z 17.12.2015r.

III AUa 717/15 publ. Legalis nr 1398722).

W związku z powyższym, na podstawie art. 477¹⁴ §2 kpc orzeczono, jak w sentencji.

DP/mt